

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE
Committee of Ministers
Comité des Ministres

Bu belgenin resmi olmayan çevirisi Türkiye'de Ceza Adalet Sisteminin Güçlendirilmesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesi için Yargı Mensuplarının Kapasitesinin Artırılması projesi kapsamında Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi tarafından ortak finanse edilmiştir. Çeviri resmi çeviri olmayıp, çevirmenin yegâne sorumluluğu altındadır.

Tutuklu yargılamaya başvurulması, tutuklu yargılama koşulları ve kötüye kullanmaya karşı güvenceler sağlanması hakkında Üye Devletlere yönelik [Rec \(2006\) 13](#) sayılı Bakanlar Komitesi Tavsiye Kararı

(27 Eylül 2006 tarihinde Bakan Vekillerinin 974. toplantısında Bakanlar Komitesi tarafından kabul edilmiştir)

Bakanlar Komitesi, Avrupa Konseyi Statüsü'nün 15.b maddesi uyarınca,

Masumiyet karinesi ve kişinin özgürlük hakkının asli önemine dikkat ederek;

Tutuklu yargılamanın, neticede suçsuz bulunan ya da tahliye olan kişiler üzerinde geri dönülmez hasara neden olabileceğinin ve aile ilişkilerinin sürdürülmesinde zararlı etkisi olabileceğinin bilincinde olarak;

Tutuklu yargılamanın, devlet, etkilenen kişiler ve genel ekonomi bakımından mali sonuçlarını dikkate alarak;

Çok sayıda kişinin tutuklu yargılandığı ve aşırı kalabalık hâle gelen cezaevlerinin yol açtığı sorunları kaydederek;

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihadını, Avrupa İşkenceyi ve İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele ve Cezayı Önleme Komitesi raporlarını ve Birleşmiş Milletler insan hakları antlaşma organlarının görüşlerini göz önünde tutarak;

Avrupa Cezaevi Kuralları hakkında [Rec\(2006\)2](#) sayılı Bakanlar Komitesi Tavsiye Kararı'nı ve Cezaevlerinin aşırı kalabalık hâle gelmesi ve cezaevi nüfusunun artmasına ilişkin R (99) 22 Bakanlar Komitesi Tavsiye Kararı'nı dikkate alarak;

Tutuklu yargılamanın her zaman istisnai olması ve her zaman gerekçesi bulunması gerektiğini dikkate alarak;

Hürriyetlerinden yoksun bırakılan tüm kişilerin insan hakları ve temel özgürlükleri ile tutuklu bulunan kişilerin, sadece savunmalarını hazırlayabilmelerinin ve aile ilişkilerini sürdürebilmelerinin sağlanması değil aynı zamanda, masumiyet karinesine dayalı olarak, hukuki statülerine uygun olmayan koşullarda tutulmalarının sağlanması yönündeki özel gerekliliği akılda tutarak;

Tutuklu yargılamaya başvurulmasının haklı olduğu koşullar, tutukluluğun uygulanmasına ya da sürdürülmesine dair usuller ile kişilerin tutuklu tutulduğu koşullara ilişkin uluslararası normların geliştirilmesine ve ayrıca söz konusu normların etkili şekilde uygulanmasına yönelik mekanizmaların önemine dikkat ederek;

Üye Devletlerin hükümetlerine, kanun ve uygulamalarında, yargılama öncesi tutukluluğa ilişkin Üye Devletlere yönelik R (80) 11 sayılı Tavsiye Kararı'nın ve tutuklu yargılama hakkında (65) 11 sayılı Karar'ın yerini alan bu Tavsiye Kararı'nın ekinde belirtilen ilkeleri yaygınlaştırmalarını ve rehber almalarını tavsiye eder.

Tutuklu yargılamaya başvurulması, tutuklu yargılamanın koşulları ve kötüye kullanılmasına karşı güvenceler sağlanması hakkında kurallar

Giriş

Mevcut kurallar aşağıdakileri amaçlamaktadır:

- a. Tutuklu yargılamaya başvurulmasına ilişkin katı sınırlar belirlenmesi;
- b. Mümkün hâllerde, alternatif tedbirlere başvurulmasının teşvik edilmesi;
- c. Tutuklama kararı verilmesi ve alternatif tedbirlerin uygulanması ve bunların sürdürülmesi için yargı yetkisi gerekmesi;
- ç. Tutuklu yargılanan kişilerin, masumiyet karinesine dayalı olarak, hukuki statülerine uygun bir rejime tabi olmalarının ve uygun koşullar altında tutulmalarının sağlanması;
- d. Tutuklu yargılanan kişilerin tutulmasına yönelik uygun tesislerin ve uygun yönetimin sağlanmasının gerekmesi;
- e. Kuralların olası ihlaline karşı etkili güvencelerin tesis edilmesinin sağlanması.

Mevcut kurallar, tüm kişilerin insan hakları ve temel haklarının yanı sıra, özellikle işkence ve insanlık dışı muamelenin yasaklanması, adil yargılanma hakkı, özgürlük ve güvenlik hakkı ile özel hayat ve aile hayatına saygı hakkını yansıtmaktadır.

Mevcut kurallar, suç işlediğinden şüphelenilen herkes için geçerli olmakla birlikte, çocuklar ve özellikle savunmasız durumdaki diğer kişiler için belirli gereklilikleri içermektedir.

I. Tanımlar ve genel ilkeler

Tanımlar

1. [1] "Tutuklu yargılama" suç işlediğinden şüphelenilen kişinin bir yargı mercinin kararıyla mahkûmiyetten önce alıkonulduğu dönemdir. Ayrıca, kendi özel koşullarına tabi olmak üzere, uluslararası adli iş birliği ve suçluların iadesine ilişkin kurallar gereğince gerçekleşen herhangi bir alıkoyma süresini de kapsar. Ancak, sorgulama amacı ile polis ya da bir kolluk memuru tarafından (ya da bu şekilde hareket etmek üzere yetkilendirilmiş bir başka kişi tarafından) ilk hürriyetten yoksun bırakılmayı kapsamaz.

[2] "Tutuklu yargılama" aynı zamanda, kararın verilmesini ya da mahkûmiyetin veya kararın onanmasını bekleyen kişilere, mahkûm edilmemiş kişiler gibi muamele edildiği durumlarda, mahkûmiyetten sonraki her türlü tutukluluk süresini de içerir.

[3] "Tutuklu yargılananlar", cezaevinde yargılanmayı bekleyen ve henüz bir hapis cezasının infazına başlanmamış olan ya da diğer herhangi bir karara bağlı olarak tutulan kişilerdir.
2. [1] Tutuklu yargılamaya "alternatif tedbirler", şunları kapsayabilir, örneğin: istendiği zaman ve istendiği şekilde bir yargı mercinin huzuruna çıkılması, adaletin tecellisine müdahale etmeme ve bir meslek erbabı olarak ya da belli bir şekilde çalışan da dâhil olmak üzere belli işleri yapmama yükümlülükleri; bir yargı merci, polis ya da diğer yetkili bir kuruma günlük ya da periyodik olarak bildirimde bulunma şartı; yargı merci tarafından görevlendirilen bir kuruluşun gözetimi altında bulunmayı kabul etme şartı; elektronik izlemeyi kabul etme şartı; belirli bir adreste, burada geçirilecek süre koşulu ile veya koşulsuz olarak, ikamet etme şartı; izinsiz olarak belirli yer veya bölgelerden ayrılmama ya da bu yer veya bölgelere gitmeme şartı; izin almadan belirli kişilerle bir araya gelmeme şartı; pasaport ya da diğer kimlik belgelerini teslim etme şartı; devam eden duruşma için mali ya da diğer türlü güvenceleri sağlama şartı.
3. [2] Alternatif tedbirler, uygulanabilir olduğu hâllerde, fail olduğundan şüphelenilen kişinin normalde ikamet ettiği devlette (eğer suçun işlendiği iddia edilen devlet değilse) uygulanır.

Genel ilkeler

4. [1] Masumiyet karinesi ve özgürlük lehine düşünme karinesi göz önünde tutulduğunda, suç işlediğinden şüphelenilen kişinin tutuklu yargılanması kural değil istisnadır.

[2] Suç işlediğinden şüphelenilen kişilerin (ya da bu kişilere ait belirli sınıfların) tutuklu yargılanmaları yönünde zorunluluk bulunmamaktadır.

[3] Münferit durumlarda tutuklu yargılamaya, sadece kesinlikle gerekli olduğunda ve son çare olarak başvurulur; cezalandırma amacıyla kullanılmaz.
5. Tutuklu yargılamaya uygunsuz şekilde başvurulmasını önlemek amacıyla, fail olduğundan şüphelenilen kişinin davranışına ilişkin mümkün olan en geniş alternatif yelpazesi, daha az kısıtlayıcı tedbirler sağlanır.
6. Tutuklu yargılananlar, hukuki statülerine uygun koşullara tabi tutulurlar; bu, adaletin tesisi, kurumun güvenliği, mahpusların ve personelin güvenliği ve diğer kişilerin haklarının korunması ve özellikle, Avrupa Cezaevi Kuralları ve bu metnin III. Bölümünde belirtilen diğer gerekliliklerin yerine getirilmesi bakımından gerekli olanlar dışında kısıtlamalar bulunmamasını gerektirir.

II. Tutuklu yargılamaya başvurulması

Gerekçeleştirme

7. Tutuklu yargılama genel olarak, hapis cezasını gerektiren suçları işlediği iddia olunan şüpheliler için uygulanabilir olmalıdır.
8. Kişi ancak, aşağıdaki dört koşulun tamamının karşılanması hâlinde tutuklu yargılanabilir:
 - a. Suç işlediği yönünde makul şüphe bulunması ve
 - b. Serbest bırakılması hâlinde, (i) kaçacağı veya (ii) ciddi bir suç işleyeceği veya (iii) adaletin işleyişine müdahale edeceği veya (iv) kamu düzenine ciddi bir tehdit oluşturacağı yönünde somut gerekçeler bulunması ve
 - c. b'de atıfta bulunulan kaygıları giderecek alternatif tedbirlere başvurma olasılığının bulunmaması ve
 - d. Ceza adaleti sürecinin bir parçası olarak atılan bir adım olması.
9. [1] Kural 7b'de atıfta bulunulan kaygıların bulunup bulunmadığının ya da devam edip etmediğinin ve ayrıca alternatif tedbirlere başvurularak tatmin edici şekilde giderilip giderilemeyeceğinin tespit edilmesi amacıyla, şüphelilerin tutuklu yargılanmalarına ya da tutuklu yargılanıyor olmaları hâlinde tutukluluğun devamına karar verilmesinden sorumlu yargı mercileri tarafından objektif kriterler uygulanır.

[2] Somut bir riskin bulunduğu ve bunun giderilemeyeceğine ilişkin ispat yükümlülüğü kovuşturma makamına veya soruşturma hâkimine aittir.
10. [1] Herhangi bir riskin tespiti, davanın münferit koşullarına bağlı olmakla birlikte aşağıdakilere özellikle dikkat edilir:
 - a. İddia edilen suçun niteliği ve ağırlığı;
 - b. Mahkûmiyet hâlinde verilebilecek ceza;
 - c. İlgili kişinin yaşı, sağlık durumu, karakteri, geçmişi ile kişisel ve sosyal koşulları ve özellikle de topluluk bağları ve
 - d. İlgili kişinin, özellikle önceki ceza yargılaması sırasında kendisine verilmiş olabilecek yükümlülükleri nasıl yerine getirdiği olmak üzere, davranışları.
[2] İlgili kişinin, suçun işlendiği düşünülen ülkenin vatandaşı olmaması ya da bu ülke ile diğer bir bağlantısı bulunmaması, kaçma riski bulunduğu sonucuna varılması için tek başına yeterli değildir.

11. Mümükün olan her durumda, küçük çocukların bakımından birinci derecede sorumlu olan ve fail olduğundan Őphelenilen kişilerin tutuklu yargılanmasından kaçınilmalıdır.
12. Tutuklu yargılamanın devam edip etmeyeceğine karar verirken, daha önce böyle bir tedbire başvurulmasını uygun göstermiş olabilecek ya da alternatif tedbirlere başvurulmasının uygun olmadığını gösteren bazı delillerin aradan geöen zamanın etkisiyle daha az ikna edici hâle gelebileceği akılda tutulmalıdır.
13. Alternatif tedbirlerin ihlali bir yaptırıma tabi olabilir fakat otomatik olarak bir kişinin tutuklu yargılamaya tabi olmasını haklı ııkarmaz. Bu tür durumlarda alternatif tedbirlerin tutukluluk ile değiştirilmesi özel bir nedenin varlığını gerektirir.

Yargı kararı

14. Bir kimsenin tutuklu yargılanması, tutukluluk hâlinin devamına karar verilmesi ve alternatif tedbirler uygulanması sorumluluğu, yargı mercine aittir.
15. [1] Suö işlediğinden Őphelenilen kişi, bir kolluk görevlisi (ya da buna yetkisi bulunan başka bir kişi) tarafından hürriyetinden ilk yoksun bırakılmasının ardından, hürriyetinden yoksun bırakılmasının gereköesi bulunup bulunmadığının, bunun sürdürülmesinin gerekli olup olmadığının ve Őphelinin tutuklu yargılanıp yargılanmayacağı ya da alternatif tedbirler uygulanıp uygulanmayacağının belirlenmesi amacıyla derhâl bir yargı mercinin huzuruna ııkarılır.
[2] Özgürlükten ilk yoksun bırakılma ve böyle bir makam önüne ııkarılma arasındaki süre, tercihen kırk sekiz saatten fazla olmamalıdır ve öoğu durumda, öok daha kısa bir süre yeterli olabilir.
16. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 15. maddesi uyarınca olağanüstü hâlin varlığı, duruşma yapılması kesinlikle imkânsız değilse, hürriyetten ilk yoksun bırakılma ile tutuklama kararı için yargı merci önüne ııkarılma arasında yedi günden fazla bir süreye yol açmayacaktır.
17. Bir kimsenin tutuklu yargılanmasına veya tutukluluk hâlinin devamına karar verilmesinden ve alternatif tedbirler uygulanmasından sorumlu olan yargı merci, konuyu gecikmeksizin dinler ve karara bağlar.
18. [1] Bir kişinin tutukluluğunun devamına yönelik gereköelerin varlığı, yargı merci tarafından düzenli olarak gözden geöirilir ve söz konusu yargı merci, Kural 6 ve 7 a, b, c ve d'deki koşullardan bir veya daha fazlasının artık karşılanmadığını tespit ederse, Őphelinin serbest bırakılmasına karar verir.
[2] İlgili kişinin bir serbest bırakılma başvurusunda bulunma ve herhangi bir zamanda bu başvurunun incelenmesini talep etme hakkı yoksa, gözden geöirmeler arasındaki süre normalde bir ayı geömez.
[3] Bu tür gözden geöirmelerin yapılmasını sağlama sorumluluğu, kovuşturma makamına veya soruşturmayı yapan yargı mercine aittir ve kovuşturma makamı veya soruşturmayı yapan yargı merci tarafından tutukluluk hâlinin devamı için herhangi bir başvuru yapılmaması durumunda, bu tür bir koruma tedbirine tabi olan herhangi bir kişi otomatik olarak serbest bırakılacaktır.
19. Tutuklanan, tutukluluk süresi uzatılan veya alternatif tedbirlere tabi olan herhangi bir kişi, bu karara itiraz etme hakkına sahip olacak ve söz konusu karar verildiğinde bu hakla ilgili bilgilendirilecektir.
20. [1] Tutuklu yargılanan kişi, ayrıca, tutukluluğunun hukuka uygunluğu ile ilgili olarak mahkemeye hızlı bir itirazda bulunma hakkına sahiptir.
[2] Bu hak, böyle bir itirazla ilgili tüm konuların gündeme getirilmesine imkân tanıyacak şekilde, tutukluluk hâlinin düzenli olarak gözden geöirilmesiyle yerine getirilebilir.
21. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 15. maddesi uyarınca olağanüstü hâlin varlığı, tutuklu yargılanan kişinin, tutukluluğunun hukuka uygunluğuna itiraz etme hakkını etkilemez.

22. [1] Bir yargı merci tarafından, tutuklamaya, bunun devamına ya da alternatif tedbirlerin uygulanmasına ilişkin olarak verilen her karar gerekçeli olmalıdır ve etkilenen kişiye gerekçenin bir sureti verilmelidir.
- [2] Gerekçeli karar, sadece istisnai durumlarda verildiği gün tebliğ edilmez.

Süre

23. [1] Tutuklu yargılama ancak Kural 6 ve 7'deki tüm koşullar yerine getirildiği sürece devam eder.
- [2] Her hâlükârda bu süre, ilgili suç için verilebilecek cezadan fazla ya da genel olarak onunla orantısız olamaz.
- [3] Hiçbir durumda tutuklu yargılama, tutuklu kişinin makul bir süre içinde yargılanma hakkını ihlal etmez.
24. Maksimum tutuklu yargılanma süresinin herhangi bir şekilde belirtilmesi, belirli bir davanın kendine özgü koşullarında, tutukluluğun gerçekte devam etmesine gerek olup olmadığının düzenli aralıklarla değerlendirmesinin yapılmamasına yol açmaz.
25. [1] Soruşturmanın yürütülmesinde gereken özenin gösterilmesi ve tutuklu yargılamayı destekleyen hususların varlığının sürekli gözden geçirilmesinin sağlanması kovuşturma makamının veya soruşturmayı yapan yargı mercinin sorumluluğudur.
- [2] Tutuklu yargılanan kişilerin olduğu davalara öncelik verilir.

Avukat yardımı, ilgili kişinin hazır bulunması ve tercüme

25. [1] Tutuklu yargılama talebinde bulunma niyeti ve bunun gerekçeleri, ilgili kişiye, anladığı bir dilde derhâl bildirilir.
- [2] Tutuklu yargılanması istenecek kişi, tutukluluk işlemlerinde bir avukatın yardımından yararlanma hakkına ve savunmasını hazırlaması için avukatına yeterli bir süre danışma fırsatına sahip olacaktır. Bu hakların fiilen kullanılabilmesi için, ilgili kişiye, yeterli süre içinde ve anladığı bir dilde söz konusu haklarla ilgili bilgi verilir.
- [3] Tutuklu yargılanması istenen kişinin mali gücü yeterli değilse söz konusu avukat yardımı için gereken masraflar kamu kaynaklarından karşılanır.
- [4] Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 15. maddesi uyarınca olağanüstü hâlin varlığı, normalde, tutuklu yargılama işlemleri bağlamında bir avukata erişim ve avukata danışma hakkını etkilememelidir.
26. Tutuklu yargılanması talep edilen kişi ve avukatı, söz konusu kararla ilgili belgelere zamanında erişim sağlayabilecektir.
27. [1] Başka bir ülkenin vatandaşı olan ve tutuklu yargılanması talep edilen bir kişi, ülkesinin konsoloslüğundan destek ve danışmanlık almak için yeterli bir süre içerisinde söz konusu ülkenin konsoloslughuna tutuklanma ihtimali konusunda bildirimde bulunulmasını isteme hakkına sahiptir.
- [2] Bu hak, mümkün olduğunda, aynı anda hem tutuklu yargılanmasını talep eden ülkenin hem de başka bir ülkenin vatandaşlığına sahip kişileri kapsayacak şekilde genişletilmelidir.
28. Tutuklu yargılanması istenilen kişi, tutuklu yargılama işlemlerinde hazır bulunma hakkına sahiptir. Belirli koşullar altında bu gereklilik, uygun video bağlantılarının kullanılmasıyla karşılanabilir.
29. Bir kişinin tutukluluk hâlinin devam ettirilip ettirilmeyeceğini değerlendiren yargı merci nezdinde, ilgili kişinin duruşmalarda normal olarak kullanılan dili anlamadığı ve konuşmadığı durumlarda, masrafları kamuya ait olmak üzere yeterli tercüme hizmetleri sağlanır.

30. Tutukluluk duruşmasına çıkacak olan kişilere yıkanma ve erkek mahpuslar söz konusu olduğunda, olağan görünümünde esaslı bir değişiklik yaratma ihtimali bulunmadıkça tıraş olma imkânı verilir.
31. Bu bölümde yukarıda belirtilen Kurallar, tutukluluk hâlinin devamı için de geçerlidir.

Ailenin bilgilendirilmesi

32. [1] Tutuklu yargılanması talep edilen (ya da tutukluluğunun devam ettirilmesi istenen) kişi, adaletin tesisine veya ulusal güvenliğe zarar verme riski taşımaması kaydıyla, tutukluluk işlemlerinin tarihi ve yeri hakkında aile üyelerine zamanında bilgi verme hakkına sahiptir.
- [2] Her hâlükârda, aile üyeleriyle temasa geçme konusundaki karar, yasal olarak böyle bir karar vermeye hukuki ehliyetinin olmaması veya başka bir zorlayıcı gerekçe bulunmaması kaydıyla, tutuklu yargılanması talep edilen (ya da tutukluluğunun uzatılması istenen) kişiye aittir.

Mahkûmiyet öncesi tutukluluğun cezadan düşülmesi

33. [1] Mahkûmiyet öncesi tutuklu kalınan süre, sonuç olarak verilen herhangi bir hapis cezası süresinden düşürülecektir.
- [2] Herhangi bir tutuklu kalınan süre, hapis cezası verilmediği durumlarda, cezanın belirlenmesinde dikkate alınabilir.
- [3] Daha önce uygulanan alternatif tedbirlerin niteliği ve süresi de cezanın belirlenmesinde eşit şekilde dikkate alınabilir.

Tazminat

34. [1] Tutuklandıkları suçtan daha sonra hüküm giymemiş, tutuklu yargılanan kişilere, tazminat ödenmesine dikkat edilir; bu tazminat, gelir kaybını, fırsat kaybını ve manevi zararı kapsayabilir.
- [2] Tutuklanan kişinin, davranışlarıyla suç işlediği şüphesinin makul görülmüş olmasına aktif olarak katkıda bulunduğu veya iddia edilen suçun soruşturmasını kasten engellediğinin tespit edilmesi durumunda tazminat ödenmesi gerekli değildir.

III. Tutuklu yargılama koşulları

Genel

35. Tutuklu yargılama koşulları, aşağıda belirtilen Kurallara tabi olarak, Avrupa Cezaevi Kuralları uyarınca düzenlenir.

Tutukluluk kurumunda bulunulmaması

36. [1] Tutuklu yargılanan kişi, ancak bir hâkim veya savcı tarafından izin verilmesi veya tutuklu yargılanan kişinin açık rızası ile ve sınırlı bir süre için daha fazla soruşturma amacıyla tutuklu bulunan kurumu terk eder.

[2] Tutuklu yargılanan kişi, tutuklu bulunduğu kuruma döndüğünde, talebi üzerine, mümkün olan en kısa sürede bir tıp doktoru veya istisnai olarak nitelikli bir hemşire tarafından kapsamlı bir sağlık muayenesinden geçirilir.

Devam eden tıbbi tedavi

37. [1] Tutuklu bulunan kurumun doktoru veya dış hekimi tarafından karar verilmesi hâlinde, tutuklu yargılanan kişilerin tutuklanmadan önce almakta oldukları gerekli tıbbi tedaviye veya dış tedavisine devam etmelerini sağlamak amacıyla, mümkünse tutuklu yargılanan kişilerin doktoru veya dış hekimi ile istişare edilerek, düzenlemeler yapılır.

[2] Tıbbi tedavinin veya dış tedavisinin gerektirdiği hâllerde, tutuklu yargılanan kişilere, kendi doktorlarına veya dış hekimlerine danışma ve onlar tarafından tedavi edilme imkânı tanınır.

[3] Tutuklu yargılanan kişinin, kendi doktoruna veya dış hekimine danışmak için yaptığı başvurusunun reddedilmesi hâlinde, bunun gerekçeleri belirtilir.

[4] Bu kapsamda yapılan masraflar, tutuklu bulunan kurumun yönetiminin sorumluluğunda değildir.

Yazışmalar

38. Normal olarak, tutuklu yargılanan kişiler tarafından gönderilen ve alınan mektupların sayısı kısıtlanmaz.

Oy Kullanma

39. Tutuklu yargılanan kişiler, tutuklu yargılanma süreleri boyunca yapılacak genel seçimlerde ve referandumlarda oy kullanabilirler.

Eğitim

40. Tutuklu yargılama, çocukların veya gençlerin eğitimini gereksiz yere kesintiye uğratmaz veya daha ileri düzeydeki eğitime erişimi gereksiz yere engellemez.

Disiplin ve ceza

41. Tutuklu yargılanan kişiye verilen hiçbir disiplin cezası, tutuklu yargılanma süresini uzatma veya savunmasının hazırlanmasına müdahale etme etkisine sahip değildir.
42. Hücre hapsi cezası, avukata erişimi etkilemez ve dışarıdaki aile üyeleri ile asgari düzeyde temasa izin verir. Hücre hapsi cezası, tutuklu yargılanan kişinin, yatak takımı, fiziksel egzersiz, hijyen, okuma materyallerine ve onaylı dinî temsilcilere erişim açısından tutukluluk koşullarını etkilememelidir.

Personel

43. Tutuklu bulunulan kurumda, tutuklu yargılanan kişilerle çalışan personel, tutuklu yargılanan kişilerin özel durumlarını ve ihtiyaçlarını tam olarak dikkate alabilecek şekilde seçilir ve eğitim alır.

Şikâyet usulleri

44. [1] Tutuklu yargılanan kişiler, tutuklu bulunulan kurumun içerisinde ve dışında, kendilerine sunulan şikâyet yolları ile şikâyetlerini ele almakla görevli uygun bir makama gizli şekilde erişim imkânına sahip olurlar.

[2] Bu yollar, yasal işlem başlatma hakkına ilave olacaktır.

[3] Şikâyetler mümkün olan en hızlı şekilde ele alınır.